

reservoir fortsat vil kunne bevare området som en fuglelokalitet, der vil have international betydning som rastepåds for 7 forskellige vandfuglearter, mens dette kun vil være tilfældet for 1 arts vedkommende, såfremt der etableres en ferskvandsø.

I alt forventes der med et saltvandsreservoir at kunne optræde omkring halvdelen af det oprindelige antal af vandfugle. Tilsvarende vil der med et ferskvandsreservoir næppe kunne skabes muligheder for mere end 1/10 af det oprindelige antal. Disse vurderinger skal ses i lyset af, at der i området før inddigningen rastede i perioder mindst 100.000 vandfugle, og at det da havde international betydning for 18 arter.

2.4. Etablering af en saltvandsø

Sagkyndige biologer har derfor entydigt peget på, at langt den bedste og mest effektive måde at genskabe levevilkårene for fuglelivet på består i etablering af et stort lavvandet saltvandsområde bag det fremskudte dige. En saltvandsø kan her etableres på et statsejet areal (ca. 270 hektarer), der tilhører staten ved jordfonden. Det meste af arealet var tidligere ubevoksede vadeblader. (Se kortbilag).

2.5. De tekniske forudsætninger

På denne baggrund udarbejdedes i perioden 1981-82 to omfattende tekniske rapporter om mulighederne for etablering af en saltvandsø.

De tekniske drøftelser afsluttedes ved et møde i fredningsstyrelsen den 22. juni 1982. I mødet deltog repræsentanter for miljøministeriets departement, fredningsstyrelsen, kystinspektoratet (repræsenterende ministeriet for offentlige arbejder), landbrugsministeriets vildtforvaltning, Sønderjyllands amtsråd, Naturfredningsrådet og LIC-consult, Rådgivende Ingeniører A/S samt professor Frank Engelund, institut for strømningsmekanik og vandbygning, Danmarks tekniske højskole.

Der var på mødet enighed om, at der ikke længere bestod væsentlige tekniske eller sikkerhedsmæssige problemer vedrørende etablering og drift af en saltvandsø. Således vil dette ikke være i konflikt med, at arealet også i stormssituationer skal kunne fungere som ferskvandsreservoir for indvandet fra Vidåen.

2.6. De kommunale myndigheders og interesseorganisationernes stilling

Selv om der har været enighed vedrørende de tekniske problemer, har de lokale myndigheder ikke kunnet anbefale anlægget af et saltvandsreser-

voir, og man har ikke ønsket at deltage i udgifterne hertil.

Forlaget er derimod blevet stærkt anbefalet af naturfredningsrådet, Friluftsrådet, en række inden- og udenlandske natur- og jagtorganisationer samt af landbrugsministeriets vildtforvaltning.

2.7. Udgifterne ved en saltvandsø (etablering og drift)

De samlede anlægsomkostninger er opgjort til 6,5 mill. kr. Prisoverslaget er baseret på priserne medio 1982. Ved gennemførelse af projektet i løbet af foråret 1983 skønnes de samlede anlægsomkostninger at komme til at andrage 7,0-7,5 mill. kr.

Fredningsstyrelsen og landbrugsministeriets vildtforvaltning har tidligere til tekniske og biologiske forundersøgelser, som ligger til grund for projektet, anvendt knap 1,1 mill. kr.

De årlige driftsudgifter vurderes til at udgøre ca. 105.000 kr. pr. år (prisniveau medio 1982). Landbrugsministeriets vildtforvaltning har erklæret sig villig til at afholde disse driftsudgifter.

Det skønnes endvidere påkrævet, at der til biologisk-teknisk overvågning i saltvandsøens indkøringsperiode anvendes ca. 1,8 mill. kr. over en 3-årig periode (prisniveau medio 1982). Endelig vil godt 0,6 mill. kr. medgå til etablering og indretning af udstillingsbygninger og andre anlæg, der vil give mulighed for de mange tusinder (turister, skoleklasser, studiekredse m.v.), der årligt ventes at besøge Margrethe-Kog og den nye sluse, både for at se saltvandsøen med det tilknyttede fugleliv og for at få indsigt i Vadehavets natur- og kulturhistorie. De 1,8 mill. kr. forventes som nævnt anvendt til over en 3-årig periode at tilvejebringe forskningsresultater, der vil kunne anvendes ved lignende projekter andre steder i Europa. Mindre saltvandsøer er hidtil kun etableret enkelte steder i Holland og Vesttyskland, men de forholdsvis få erfaringer herfra kan ikke direkte anvendes ved dette og andre større projekter.

2.8. Støtte fra De europæiske Fællesskaber

På denne baggrund og på baggrund af, at EF havde tilkendegivet en betydelig interesse for projektet, og at man principielt ville støtte dette med 50 pct. af de samlede omkostninger, tog den tidligere regering i begyndelsen af juli 1982 principbeslutning om etablering af en saltvandsø bag det fremskudte dige for Tønder Marsk under forudsætning af, at der kunne opnås et tilskud fra EF på mindst 50 pct. af de samlede omkostninger.